

KILENCVEN KALANDOS NYARA

- ÉSZAKI PART

A múlt homályába vész annak titka, hogyan kerültünk Sir Andrew-val a Balaton déli partjáról az északira, legvalószínűbben Apám kocsikázott át minket a halványszürke, elegáns limuzinnal (Wartburg 353W limousine) a fonyódi kikötőbe, onnan hajóztunk át Badacsonyba, s jutottunk el végül Badacsonyörsre.

Sir Andrew-ék rezidenciája egy belső utcácskában a domboldalba ékelődött, rövid út vezetett föl az országútról. Ha egypercnyi járással lesétáltunk a főútra, egy kést és villát ábrázoló, kék és fehér alapon feketével festett közúti jelzőtáblába ütköztünk, legalábbis aznap estig. Sir Andrew ugyanis kerti zuhanyzót akart építeni, s hordót már ígértek is neki, ám a többi fémanyagot, a tartóoszlopokat és a paravánlemezeket magunknak kellett összegyűjteni.

Még aznap, kevéssel éjfél előtt lemozogtunk két ásóval a táblához. Betonba öntötték az oszlopot, úgy akartuk, hogy kiássuk egyben és az

egészet táblástól fölvenszoljuk a házig. Két alacsony, ágait a földig lengető fa nőtt a tábla mellett, ha autó közelgett, az ásókat a fák tövéhez hajítottuk és mi is a fűbe hasaltunk a lombok alá. A fák lehajló koronája a földet súrolta, tökéletesen álcázott. A fényszórók csóvája bevilágított a levelek közé, mégis, mint valami álcaháló alatt, láthatatlanok voltunk.

Nyárvégi, langyos csend és nyugalom honolt az éjszakában. Körbeástuk egészen az oszlopot körbefogó, vagy öt vödörnyi betontömböt, de az meg sem mozdult. A táblát, gondoltuk, azt azért leszedjük. Sir Andrew visszavitte az ásókat a házba és fogókkal tért vissza.

A tábla valószínűtlenül nagy volt, sokkal hatalmasabb annál, mint az az aszfalton guruló autókból kinézegetve föltételezhető. Az alsó bilincset könnyen elértük, mindjárt leszereltük. A felső bilincs leszereléséhez fölmásztam Sir Andrew vállára, de az fölöttébb ingatag volt, inkább fél lábbal a tábla alsó peremére léptem. Sir Andrew maga sem állt szilárd talajon, az oszlop körül az imént ásott gödör tátongott.

Hirtelen feltűnt a Tihany felőli kanyarban egy felénk rohanó autó fénycsóvája. Ott fönn az oszlop tetején ezt jóval hamarabb észleltem, főleg, hogy csak én álltam a közelgő jármű felé fordulva, Sir Andrew meg Keszthely irányába kémlelt. Rögtön elkiáltottam magam és Sir Andrew reflexei bámulatos gyorsasággal működtek, mert azonnal kiugrott alólam és usgyi, be a fák alá. Én ottmaradtam fönn.

A fénycsóva egyre csak kanyarodott, majdnem megöntözött. Két méter magasan álltam, odalent a földön ott mélyedett a jókora gödör, a betontönk és a féltéglák, amiket kiástunk. De odafönt az oszlop tetején mégsem maradhatam, ledobtam hát a fogót, majd elrugaszkodtam a táblától és beleugrottam a sötétségbe.

Rövid, vak zuhanás után hirtelen szilárdat éreztem a lábam alatt, talpra estem a fűre. Engedtem rugalmasan összecsuksuklani testemet, gurultam egyet a földön s egyetlen ugrással a fa alá vetettem magam. A fényszórók fotonzuhataga ebben a pillanatban csapódott föl a késes-villás táblára, nappali fényben fürdette.

A fogóra nagyon sokáig nem bukkantunk rá, holott valahol egészen közel kellett a fűben hevernie. Távoli ostorlámpa fénye vetődött ide, annak tompa, gyöngé fényében keresgélünk, mindhiába. Tízpercnyi hiábavaló kutatás után Sir Andrew megunt a dolgot és fölment a házba a zöld zseblámpáért. A fa alatt vártam rá, a sötét éjszaka nyugalma ritkán megtörte egy-egy Badacsonyőrsön keresztülvágató autó. A fénypázmák dübörögve úsztak el mellettem, de leszámítva ezt nagyon is érződött a szeptemberi Balaton magányos, kihalt csendje.

A fogót lámpával kutatva is csak később leltük meg, mert az úttest felé esett, közel az aszfalthoz, nem a házak irányába, ahol sokáig kerestük. Sir Andrew fájlalta a vállát, másodszorra inkább ő mászott föl az enyémre. Mikor valahára meglazult a bilincs, a tábla lecsúszott az anyaföldre. Ott felnyitottuk a bilincset, elemeltük a

táblát az oszloptól és elvittük Sir Andrew-ék házána pincéjébe.

Alig két nap múlva új tábla hirdette az éttermet az oszlop végén. Óvatosságból vártunk még két napot, majd leszállva az éjszaka elvittük ugyanúgy, mint az első, s elrejtettük Sir Andrew-ék pincéjében.

Az oszlopokat, amelyek, ha valaha is elkészült volna a Sir Andrew által tervezgetett kerti zuhanyzó, a nagy, fekete hordót tartották volna a Nap felé, hogy annak sugaraiforrásítsák benne a vizet, az országút mentén leltük meg. Badacsony keleti túlvégén, az aszfaltút hegy felőli oldalán két magányos alumíniumoszlop állt ki a földből, már évek óta nem kellett senkinek, a Közüti Igazgatóság hagyatékát képezték, pucéran ágaskodtak az égnek. Arra gondoltunk Sir Andrew-val, hogy éjszaka kihúzzuk őket a földből és hazavisszük. Ugy is lett, azon a nyáron mind fölfüggesztettük a körülöttünk létező törvényeket.

Elűtötte a tízet az óra, fölszedelőzködtünk a vacsoraasztal mellől és elballagtunk az oszlopokhoz. Éppen ott ért véget a falu, nagy balkanyarban vészett el a sötét út, az utolsó nátriumlámpa fénye is végleg szerteszóródott az éjszakában. A Hold egy nagyon vékony szelete úszott lassan az égbolton, csak az világított, meg a csillagok.

Hamar kihúztuk a két oszlopot, könnyen történt, nem öntötték betonba őket, hanem csak a földbe fűrt lyukakban álltak. Vállunkra vettük a hosszú csöveket, meghaladták a három métert, Sir Andrew egyet, én is egyet. Átszaladtunk az út Ba-

laton felé eső oldalára, be a bozótosba, előre a vasúti töltésig. A sínekhez érve jobbkanyart vettünk és a töltésen bandukoltunk hazafelé, vállainkon a csövekkel. Sir Andrew ment elől, ő volt otthon ezen a földön.

Később megálltunk pihenni. Nehezek voltak a csövek, egyensúlyozni is kellett, figyelni közben hátra, nem közeleg-e vonat. A csöveket a vágány mellé fektettük és végigdőlünk a vasúti töltés oldalán, langyos volt a kőágy, őrizte még a kánikulai nappalok melegét. Egymás felé fordulva beszélgettünk és hallgattunk nagyokat, Sir Andrew figyelt hátrafelé, én meg előre. Jönnie kellett az esti gyorsnak, de még csönd honolt. Arccal az égnek néztük a csillagokat.

A szélcsendben minden távoli nesz hallatszott, a bakter kutyájának sötétbe vesző ugatása. Meleg volt az az éjszaka, egy meleg szeptembereste, semmi nem zavarta föl a nyugalmat, meghalt már az a nyár. Őszbe fordult az idő kereke, eltünedeztek az emberek, mi maradtunk. Így látszott legalábbis, aki itt volt mégis, rég elvackolta magát éjszakára.

Sir Andrew mellett elpillantva vasúti jelzőlámpa tűnt föl, kerek üvegbúrája mögül piros fényt áramoltatott a sötét vidékre. Ha Sir Andrew ugyanígy elnézett volna mellettem a távolba, oda, hol a sín pár eltűnik a kanyarban, alighanem idejében észreveszi a hangtalanul settenkedő vonatot. De a csend és a nyugalom behegesztette éberségünk tartályát.

Egyszer mégis a lámpára pillantottam és zöld volt már a színe, holott az előbb még pirosat

jelzett. A sorompót is leeresztették már. Közel volt a bakterház, jól látszott a motoros félsorompókkal együtt, magas vasoszlopon sárga nátriumlámpa világított az átjáró fölött. Nem kellett szavak, arra már nem volt idő, kezemmel intettem csak nagy ívben a bozót felé. Vettem még egy pillantást a hátam mögé, a kanyarodó mozdony reflektorai már majdnem minket világítottak.

Felkaptuk a csöveket és beugrottunk a csalános bozótba. A mozdonylámpák fénycsóvjája hirtelen a sínekre csapódott, fölöttünk a csalánágak legfölső levelei is mind-mind nappali világosságban fürödtek. Mi ott a mélyben nagyon meglapultunk, arcunkat, kezünket össze-vissza csípte a csalán. A dízelmozdony lassan, méltóságteljesen húzta el mellettünk, fölöttünk a szerelvényt.

A vonat tovadübürgése után kikászálódunk a bozótosból és folytattuk utunkat az állomás meg a bakterház felé. Lépteink zajára a bakter bozontos, gusztustalan fekete kutyája őrjöngeni kezdett, így kellett áthaladnunk a nagy lámpa nagy fénye alatt. Futólépésben siettünk át a bakterházának ablaka előtt is, nehogy kidugja a kék tányérsapkás fejét és meglásson minket azokkal a nagy csövekkel. Holott ezek rég nem kellett senkinek, csak Sir Andrew-nak a kerti zuhanyzóhoz.

A vasútállomás peronját aransárga kavicsal szórták végig, gyöngykavicsal, minden lépésünk átkozott hangok özönével verte fel az elcsöndesült éjszakát. A peron peremét betonból öntötték arasznyi szélesen s vakító fehérre festet-

ték, inkább azon osontunk hangtalanul. Az állomás után jobbra fordultunk, keresztül az ösvényen Sir Andrew-ék rezidenciája felé, s a pincében véget ért az alumíniumcsövek nagy utazása. Volt ám már ott néhány érdekes dolog, mert Sir Andrew gyűjtögető életmódot folytatott.

Egyszer igen elcsodálkoztam, midőn elegáns bőrtáskája mélyéből, amivel a budavári Tol-dy Ferenc Gimnáziumba járt, egész műhelyre való szerszámot varázsolt elő. Mert Sir Andrew a hírneves intézményben hallgatott órák után feltartóztathatatlanul járta a székesfőváros utcáit és nagy rézkilincsekre vadászott. Sir Andrew a sárgaréz kilincsek specialistája volt.

Valaha magam is részese voltam egy ilyen akciónak, egy meredek budai utcában épült, régi ház hatalmas kapujából távolítottuk el a méretes rézkilincset. Sir Andrew akkor beavatott ebbe az ő küldetésébe, elmagyarázta nekem, hogy mi szükség van erre az ő áldozatos munkájára. Azt mondta, ha nem ő gyűjti össze azokat a gyönyörű, antik rézkilincseket, idővel mások fogják összegyűjteni és széthordani és eladni kilóra. És ebben Sir Andrew, egy később akadémiasságra emelkedett jogászprofesszor fia nem tévedett, mert valóban ilyen idők következtek.

Később a házuk pincéjében megmutatta az egész gyűjteményt. A polcokon szabályos közőkkel sorakoztak a kifényesített sárgaréz kilincsek, Sir Andrew büszkén simogatta végig mindahányat ragyogó tekintetével. Sir Andrew és a kilincsek egyszerre való jelenlététől vibrált valami csodálatos, valami csontig hatoló, valami már-

már érzéki hangulat a levegőben, valami, amit talán a gyűjtőszervenvedély nemességének nevezhetünk.

Sir Andrew nem csak a rézkilincseket, hanem a régi idők többi jelképét is szenvedélyesen gyűjtögette, hol innen, hol onnan. Badacsonyőrsön kicsiny, falusi postahivatal működött, álmos volt ez is, mint minden az ilyen kedves kis településeken, a bolt, a házak, az emberek. A kismacskák a pincelejáróban, és a tej, amit rózsaszín nyelvecskéjükkel a szájukba lefetyeltek. Ez volt jó nagyon, ez az álmosság, amibe jólesően merülve senki, sehova nem sietett. Visszapörgetném oda az Idő kerekét. Kevés ahhoz minden hatalom.

Az ezerkilencszázkilencvenes olyan nyár volt, aminek volt igazi színe, szivárványos fény-spektruma fölillantott majd' mindent, mi csak egy nyárból kiélvezhető. Mint a vízben fürdő madár, olyan volt az a nyár, fröcskölte szerteszét a víz cseppjei, egyre csak csillogott rajtuk a Nap fénye, mindig adott és adott még valamit, s lassan egészen odaadta magát. Kilencedik hónapjába fordult az év.

A posta rácsos ajtaja fölött kommunista-címeres, ovális, zománcozott tábla domborodott a fehérre meszelt falon, s az első szabad választások után már bizonyos volt, hogy jövőre már sehol a magyar országvidéken nem lesznek ezek a kalászos, vörösszalagos, vöröscsillagos címeres táblák a falakra aggatva. Sehol. Kilencvenet írtak és a népharag elsöpörte a kommunizmust, igaz, annak minden hordaléka ráömlött az országra az eljövő évtizedekben.

Megvettem a kommunistákat, mégis éreztem előre, hogy hiányozni fognak ezek a táblák is, mint oly sok minden más, mik csak körbevettek a perctől, hogy fölnyitottam szememet. A tárgyra nem volt miért haragudnom, azokban soha nem csalódtam. A címer, az meg olyan volt rajtuk, amilyen. Most éppen négy csavar fogta oda a posta falához. Egy este zsebünkbe csúsztattuk a fogót meg a csavarhúzót.

A táblát magasan rögzítették a fehér falra, a postaépület kétszárnyú, régi faajtaja fölött fél méterrel. Az ajtót kétfelé nyíló vasrács őrizte, azon fölmásztam az ajtó fölé és kicsavartam három csavart, csak a legfölső maradt a falban. Sir Andrew mászott föl akkor, hogy kicsavarozza azt is, ám a sors másképpen fordult.

A csavar rozsdás feje rég alaktalanná torzult, a csavarhúzó pengéje nem illeszkedett már a szétroncsolt hasítékba. Erős, nagy csavar volt, a fogó fémfőái is megcsúsztak rajta, oda kellett hagynunk a táblát a közelgő enyészetnek. A legalsó csavart visszahajtottuk, a másik kettőt elneveztük hadizsákmánynak. Nem akartuk csak úgy eldobálni, hazavittük a zsebünkben.

Több, mint fél évtized múltán, kilencvenhét május tizenegyedikén, egy vasárnapon, délután három óra után nem sokkal azután adományoztam Sir Andrew-nak valamit, hogy legalább egy kicsit helyrebillentsük az akkori fiaskót. Egy zománcozott táblát, amire azt írták: Engels Frigyes utca. Magam szereltem le a dorogi házzal szomszédos kökerítésről. Pár hónappal azelőtt tűnt föl ez a tábla, s jól fölingerelt, mert tudtam,

Sir Andrew barátomnak ezt mindenképpen el kell vinnem. Sarokház a miénk, kis mellékutca választ el az átellenes házsortól, s ennek az utcácskának a túloldalán volt ez a tábla. Fönn a kőkerítésen, ahol az Ötház utca és a Vasút sor egymásba torlik.

A sarkon, fönn a kőkerítésen. Először csak észrevettem, egymás alatt volt a két lemeztábla, a régi, a kommunista, az engelsfrici-tábla, meg az új: Ötház utca. Ez volt alul, az ötházás. Nemhiába nőttek hozzám a kommunista dolgok, látszott a fölény, ha csak fölnéztem oda. A Fricit vastag, domborított lemezre föliratozták kemény zománcsal, fehér alapon feketével. Igaz, jól megdobhatták egyszer, mert a vezetéknév g betűje alján hüvelyknyi foltban leütődött a zománc. (Frici valóban egy kicsit ütődött volt.)

Az új tábla egy merő selejt volt, egy éktenkedő csúfság. Vékony, sík vaslemez, aránytalan, majdnem négyzet alakú. A betűk is ember-szemet bántóak, hol vékonyak, hol vastagok, vég-hetetlenül ízléstelen tákolmány, mert már azok rótták össze, kiket a szocializmus nevelt fel. Csekély elégtétel, hogy ezt az utcát soha, senki nem hívta Engels Frigyes utcának, hanem mindenki csak Ötház utcának, az átkos negyvenöt év alatt is végig. És a szomszéd utcát sem nevezték Rózsa Ferenc utcának, ki lehetett vajon ez a Rózsa Ferenc, gazember kommunista, mi más, persze, hanem a háború előtti nevén emlegették azt is.

Tél végén akadt először szemem útjába a Frici, s végül egy verőfényes tavaszi délutánon, egy szombaton vagy egy vasárnapon zsebembe

csúsztottam egy vastag csavarhúzóval meg egy kombináltfogót, megfogtam a létrát, kimentem az utcára és hatalmamba kerítettem a táblát.

A hatalomba kerítés nem volt bonyolult dolog, alig egy-két percbe telt. A kétágú háztartási alumíniumlétrát szétnyitottam ott a sarkon és fölmásztam rá, éppen kihalt a környék váratlanul és eltűnt hirtelen a sok ember. Először csavarhúzni akartam, ám mind a négy csavarfej úgy szétrágódott az évtizedek alatt, hogy kifordult fejükből a penge. Elővettem akkor a fogót, keményen megfogtam a csavarfejeket és elszántan forgattam kifelé, félúttól már csupasz kezem elég volt. A legutolsót is kihúzván a furatból megfogtam a táblát, összecsuksztam hamar a létrát és visszaosontam a házba.

A fürdőszobában lesúroltam a táblát, teli volt rozsdafolttal meg rozsdalefolyással. Fél évszázada szögelték föl a kőfalra, még pókok is laktak mögötte. Azt rögtön észleltem, hogy a lemez nincs behorpadva a g betű zománcsérülése alatt. Ettől függetlenül látszott, hogy jól megdobták a Fricit. Súrolóporral addig dörgöltem a kapitalista-kommunista pofáját, míg gyönyörű porcelánfehér nem lett. Úgy csillogott, mintha új lenne, a míves, fekete betűk kifényesítve sorakoztak egymás mellett. Megborzongva gondoltam az időkre, mikor egyszerre mindenhol ilyen gazemberekről neveztek el a becsületes utcákat és a gazemberek nevét mutogató táblákat csavaroztak föl az utcasarkokon.

Sokáig töprengtem, kijavítsam-e valahogyan a g betű alsó fertályát, később úgy döntöt-

tem, mégse, nem maszatozom össze egyszerű nitrofestékekkel a zománcozott táblát. Hetek múlván, egy vasárnap délutánon Sir Andrew boldogan vette át az engelsfrici-táblát Budapesten, Attila úti lakásunkban, s mondta is, hogy így sokkal hitelesebb, hogy nem javígtattam a festékekkel, sőt az is meglehet, éppen az ötvenhatos forradalomkor lőtte seggbe így a Fricit egy eltévedett puska golyó.

Visszakanyarodván a kilencvenes év nyár végére és Badacsonyörsre, a rezidencia keleti apartmanjában velünk állomásozott Jean-Claude, Sir Andrew nagynénjének férjura, meg annak egy barátja, Franciaahonból mindketten. Nem keresztették éjszakai, kalandos útjainkat, nappal meg kedvünkre velük tarthattunk, ha áthajtottak Keszthelyre, Fonyódra vagy másféle helyekre.

Keszthelyen a frankok első útja a Festetics-kastélyba vezetett, mi Sir Andrew-val másfelé tértünk el, nem volt kedvünk a nyárvégi verőfényben mindenféle öreg limlomokat nézegetni a zavaróan túlméretezett főúri szobákban. A Georgikon Majormúzeumot meg a Balatoni Múzeumot volt, hogy kétszer is végigböngészttem egy nyáron, ám az öreg szőnyegek meg szekrények soha nem vonzottak.

Kerestünk egy fényképészt, fényképeket kellett csináltatnom az egyetemi iratokhoz. Fölháborítóan magas árakat szabtak s kényszerben voltam az évkezdhet közelsége miatt, de Sir Andrew ügyesen csökkentette veszteségeinket, mert amikor mindkét fényképésznő máshová figyelt éppen, zsebébe süllyesztett két tekercs márkás roll-

filmet. Antik, nagyon ínyenc fényképezőmasinája van Sir Andrew-nak, egy Voightländer a huszadik század elejéről, és pontosan ilyen régimódi filmet kell ezekbe a gépbe fűzni.

Ha nem tartottunk Jean-Claude-ékkal s meleg idő volt, fürödni jártunk csónakkal a mélybe, onnan ugráltunk a hús észak-balatoni áramlatok kristálytisza vizébe. A kék színű, lapos fenekű műanyagcsónak saját tulajdon volt, nem kellett mindenféle láncokat meg lakatokat szétvagdalnunk, ha kihajózni volt kedvünk. A csónakkikötő egészen közel volt Sir Andrew-ék házához.

Egyszer egészen Badacsonytomajig, a volt munkásörparadicsomig eveztünk, amit a munkásörség néhány hónappal korábbi szétszélesztésével Club Tomajjá kereszteltek, de a bennszülöttek ezután is csak Bázisnak hívták, mint annakelőtte. Pompásan megépített strandja hosszan húzódott végig a parton, érződött, nem takarékoskodtak a munkás-paraszt hatalom elvtársai, eltéveszthetetlenül jelen volt a tömeg és az energia, mint Einstein híres egyenletében, csak éppen az agyuk nem működött fénysebességgel.

Itt, a Bázison pihenték ki a kemény, fegyveres elvtársak, a szürke pizsamájukban dobtáras géppisztollyal hadonászó vörösfarkú szamurájok a munkás-paraszt hatalom őrzésének fáradságait. Aligha sejtették egyszerű agyvelejükkal, hogy amit már évtizedek óta igazából ki kellene heverniük itt a fényűző badacsonytomaji kockakastélyban, az legföljebb önnön nevetségességük.

A Bázis csónakkikötője a régmúltból örökölt, eredeti darab volt, a víz fölé hosszan benyú-

ló vasbetonhíd, valaha drótkötélpálya futott végig rajta, itt rakodták hajóra a csillékből a hegyekben bányászott bazaltot. A móló végétől s a parttól egyaránt húsz-húsz méterre pihent a vízen egy tíz méter hosszú motorhajó. Hátral horgony rögzítette, elől kenderkötéllel pányvázták a móló legvégéhez.

A terméskövel végigkövezett part mentén gömbvas tartókat szurkáltak a földbe a horgászbotoknak. Ezek rettentő mennyisége sejteni engedte, hogy nem egyszerűen munkás-paraszt, sokkal inkább munkás-paraszt-horgász hatalomról van szó. Nem is véletlenül volt az elvtársak fő olvasmánya a Tőkehal, néhai Marx Károlytól.

Sir Andrew azt mondta, hogy most már ezek a horgászbot-tartók bizony jobban szolgálhatnának a nyársak tartására a kerti szalonnasütőjüknél, mint itt a szétkergetett munkásörség horgászparadicsomában, így a Bázis lett a következő célpont.

Még aznap éjjel vízre szálltunk. Felhúztam a terepszínű kabátot, felcsatoltam a szíjat a késsel. A kést az övemhez hurkoltam egy méteres zsinórral, a vízbe ne veszhessen. Este tíz után leosontunk a partra a deszantjárműhöz, átkutattam a kikötő nádasban rejtőző zugait, de nem volt ott senki emberfia. Sejthető volt a munkásörbázison aznap éjjel bekövetkező kártétel, nem akartunk tanúkat a vízreszálláskor. Sir Andrew csöndben eloldozta a csónakot, beszálltunk és kinavigáltunk az öböl nádas-útvesztőiből.

Sokáig a mélyben, nyílt vízen evezünk, a bázishoz közelebb érvén húzódtunk be a nádas fe-

dezekébe, egészen a sűrű a náderdő testközelébe, hol sziluettünk végleg egybevegyült az éjszakai nádasával. A móló a Bázis felénk eső végén nyúlt a vízbe, hangtalanul simultunk mellé a csónakkal.

A Hold teljes fényével világította be a víztükroét és a partot, ezen az éjszakán volt először telihold. Borzalmas fényözönben fürdött minden, gyöngé mentsvárként a Hold a víz felől szórta sugarait, így mi láttunk jobban, nem aki a partról figyelt esetleg. A móló emenső felén még tökéletes fedezékben voltunk, ez volt az utolsó rejtett híd-főállás.

A partról rövid beszédfoszlány ütötte meg az éjszaka neszeire megérzékenyedett füleinket, azután elhalt végleg. Nem voltunk hát egyedül. Csöndben vártunk egy keveset és kikémleltünk a móló mögül, de sötét volt a part közeli szakasza, senkit nem fedeztünk föl. A célpontok, a nyársvasak a strand túloldalán álltak sorban a parton, ha most elhagyjuk a csónakot és messzebb gyalogolunk, könnyen elvághatnak a visszavonulástól. Túl mély volt a szárazföld, hogy végig a kerítése-kig földérítsük, s túl közel volt az épület is. Ott néhány szobában világos volt, talán az ablakokat is kinyitották. Eldöntöttük, nem itt szállunk part-ra.

Visszafaroltunk a csónakkal, kétszáz métert eveztünk vissza a mólótól távolodva, a nádas árnyékában, akkor kilencven fokot fordultunk jobbra és a parttal párhuzamosan a bázis túlsó szegletéig mentünk előre. Ott újra derékszögű jobbfordulatot tettünk, ezzel élesbe váltott a kül-

detés, már nyíltan és frontálisan támadtuk a munkásőrbázist.

Hangtalanul evezünk, a lapátokat csobbanás nélkül merítettük a vízbe. Már alig húsz méter volt a part, mikor hirtelen megfeneklett a csónak, két gerince mélyen az aljhomokba vájta magát. Evezni többé nem lehetett, kivettük a lapátokat és csáklyázni kezdtünk. A holdfényben élesen látszott a vízfenék.

Reméltük, hogy ki tudjuk lökdösní a csónakot, már csak tíz méter hiányzott. De nem sokkal később teljesen felakadtunk a homokpadon, mintha lecsavaroztak volna. A gerincek éle, leginkább a tatnál, mélyen a homokba ékelődött, végleg mozdulatlaná dermedtünk. Meghiúsult a partraszállás, mert a vízbe gázolni nem akartunk.

Függőlegesen a homokba szúrtuk az evezőket és felkapaszkodtunk a nyelükre, így megkönnyebbedett a csónak és a lábunkkal próbáltuk a mély felé lökdösní. Később végre úszni kezdett, visszaszereltük akkor az evezőket és csöndben elsiklottunk a munkásörök hajója mellett. A kormányállásban hüvelykujj vastag repülőkötel hevert a legjobb fajtából. Nyílegyenesen haladtunk el a hajó mellett s veszünk a távolba.

Hosszú volt ez a motorhajó, tíz méter, idővel elértünk egy pozíciót, mikor teljesen eltakarta a bázist, ekkor minket sem láthattak a partról. Szűk fordulót vettünk a csónakkal, visszaevezünk és az elhagyott hajó oldalához simultunk. Kötel húzódott végig az oldalán, megfogódtunk benne.

Most elégtételt vehettünk a munkásörökön! Harminc kemény évért készültünk bosszút állni. Bár a munkásörséget akkorra már feloszlatták, mi visszaforgattuk az idő kerekét az akció idejére. Pár hónapról volt szó mindössze, az idősíkok összeecsúsztatásának könnyedségéről idézünk is a Csodák nyomában Máriapócs című újságciikkéből: „A Hazafias Népfront helyi vezetőjét még 1989-ben is levélben kötelezték arra, hogy figyelje, a népfrontosok közül kik vonulnak fel a templomi zászlók alatt és kik éneklnek a vallási dalokat átszellemülten.”

Azonban a Hazafias(?) Népfront, a munkásörség és hasonló balfaszista gittegyletek egykori helyi vezetői talán már a nyolcvankilenchez igen közeli kilencvenben is templomi zászlók alatt vonultak fel és vallási dalokat énekeltek átszellemülten, de nem, nem, ez nem a klerikalizmus győzelme, hanem csak az emberek jó része olyan, mint az Elzett bevésőzár: nagyon hamar megfordítható a nyelve aszerint, hogy az ajtó éppen jobbos-e vagy balos.

Hangtalanul, legkisebb hullámot sem vetve simultunk a hajó oldalához. A műanyagkötél nagyobb része a vezetőállás tetején hevert. Felnyúltam és amennyit tudtam, lehúztam a hajótest peremére, ott megakadt a lakkozott peremlécen, nem esett a vízbe. Néhány méter után elakadt a kötélen, nem tudtam tovább húzni. Fel kellett jutnom a kabin tetejére, hogy kiszabadítsam.

A csónakból a hajó peremére léptem, megragadtam a kajüt tetejére szerelt hosszú kapaszkodót. Jobb lábamat felnyújtva tornacipőm

sarkát beakasztottam a tetőkapaszkodóba és felhúztam magam a kajüt tetejére. Testemet és fejemmet a tető fehér lemezére szorítottam, nem láthatnak meg a partról. Beljebb kúsztam a tetőn és kiszabadítottam a kötelet.

Visszakúsztam és leereszkedtem a kabin oldalán. Áthúztuk a kötelet, csak a vége maradt a hajón, az a tetőről még a hajó tatjáig vezetett, ahol azután eltűnt a vízben. Képtelenség volt felhúzni innen a hajó oldalától a tetőn át, láthatatlan erő markolta a víz alatt, a hajófarhoz kellett navigálnunk.

Lefeküdtünk a csónakban és az oldalkötélbe kapaszkodva a tathoz húztuk magunkat. A hajó a parttal párhuzamosan állt, a kötel a tat közepén futott a vízbe. Óvatosan kikémleltem a hajó mögül, kihalt volt a part. Kitoltuk a csónak farát is a tat mögé, hogy elérjem a kötelet és felhúzzassuk a csónakba a horgonyt vagy bármi mást, ami a vízfenékhez rögzítette azt. Sir Andrew erősen megragadta a hajó sarkát, hogy el ne sodródjunk. Meghúztam a kötelet, de az nem engedett, hanem csak a csónakunk sarka megsüllyedt úgy, hogy éppen csak be nem tört a víz.

Előhúztam a késemet, hogy a víz fölött néhány centiméterrel elvágjam a kötelet. A kés holdfényben csillogó éle nem küzdötte le azonnal a milliányi elemi szálát, alig néhányat szakított föl először. A vizes kötélén hirtelen megcsúszott a penge és bal hüvelykujjamba metszett, a sebből szivárogni kezdett a vér, a sötétvörös cseppek a víztükörré hullottak, hogy lassan alámerüljenek és szétvegyüljenek.

Az övemhez kötött kést a vastag zsineg nem engedte kézreesőn használni. Közelebb húztuk a csónakot és a késem végre ura lett helyzetnek, a penge tövében lapuló tűhegyes fűrészfogak másodpercek alatt átmetszették a vastag kötelet. A titokzatos túlvég lassan a vízbe süllyedt, le az iszapba, fokozatosan tűnt el a szemünk elől. A magunk részét a csónakba húztuk.

A másik kötélvég, a titokzatos, úgy hagyta itt a felszíni világot, mint fakír kígyója csusszan vissza kosarába, tekergőzött kicsit és csak süllyedt és süllyedt, egyre mélyebbre, míg egyszer csak elvesztette a holdfény legutolsó sugarát s nem láttuk többé. Visszahúzódtunk a nagy hajó mögé s fedezetében maradva tovaeveztünk Badacsonyörsnek.

Behajózás közben, a mindent elrejtő nád-erdő tönkjei között navigálva levettem terepszínnű kabátomat és belecsomagoltam a kötelet, így vittem haza a kikötőből. A hossza kevéssel meghaladta a tizennyolc métert, megmértem később.

Hónapokkal az éjszakai attak után, egy késő őszi napon mesélte Sir Andrew, hogy pár hét múlva az országúton kerekezve odapillantott a hajóra, s látta, hogy bűvárok keresgélnek valamit a hajó tatja körül a vízben. A munkásörök horgonyának Balatonba veszejtése barbár örömmel töltötte föl szívünket, mert nagyon nem szerettük az emberarcúnak mondott, ám leginkább csak baromagyú szocializmust.

Sir Andrew-val azon a kilencvenes nyáron már nem sokat lázadtunk a fönnálló, habár éppen, legalábbis látszólag, nagyban változó, de törvé-

nyesnek csak hazudott világ ellen, habár még bő napok voltak hátra badacsonyőrsi kitelepülésünk-ből. Kétszer elsétáltunk a falu keleti túlvégén települt kempingbe, meg még egyszer csónakkal is kikötöttünk ott, mert Sir Andrew fölötte szerette fürkészni a holland lányokat, azokat a szőke hajakat, azokat a telt fenekeket és melleket.

Őrs közelében kerekezve egyszer rátaláltunk egy beláthatatlan, hatalmas szőlőtáblára, hol cukorra emlékeztetően édes szőlő termett, odafo-gattunk két-két fűrtöt a rugós biciklicsomagtar-tókra és továbbhajtottunk. Rettenetesen kezdett vége lenni annak a sorsfordító nyárnak, sőt ősz volt már ez, hogy így megédesedett a szőlő, elfolyt lassan vérének utolsó cseppje is, végleg nyugodni készült felettünk s alattunk az az idő.

Később visszatértünk nagy zacskókkal az őrizetlen szőlőültetvényre és kilószámra leszüreteltük azt az örjítően édes szőlőt, teleszedtük azokat a nylonstanicliket. Sajnos egyszer csak kivágódott a szőlőtábla közepén trónoló, rozsdásodó alvázú ipari lakókocsi nyikorgó ajtaja és egy rikácsolva integető öregember indult felénk. Érződött, hogy valami még történni fog, és valóban, nemsokára egy afrikkal kitömött grillcsirkére emlékeztető fejű nő is megjelent a lakókocsi ajtajában. Évtizedekkel volt fiatalabb a férfinél és ott is maradt a lakókocsi ajtajában, csak az öregember jött egyre közelebb. Sir Andrew-val elkezdtuk fölerősíteni a biciklikre a szőlővel megrakott zacskókat.

A szőlőtáblák közötti szűk, megműveletlen mezősávon, a műúttól alig félszáz méterre állt

a teherautóval vontatható, faépítésű lakókocsi, s ezt az ötven métert megdöbbenően hamar lerotta az öreg. Hirtelenjében elfelejtettük megmondani, hogy mi igazából ki is akarnánk fizetni a szőlőt, így olyasmit gondolhatott, hogy lopni akarunk. Azért a valóságtól ez sem állt túl messze.

Sir Andrew állt közelebb, a vén hógolyó öt célolta meg, talicskányi méreg fordult ki rögtön a szájából. Sir Andrew nagyon beleérző fajta, egyre csak hallgatta és hallgatta, egy idő után kezdett nagyon idegesítő lenni, úgy érződött, soha nem fogja már abbahagyni a méltatlankodás reánk árasztását. Egyre csak kotkodácsolt és kotkodácsolt, nem tudtuk, hogyan fogunk elmenni már.

A középkorban volt ilyen, minden valamirevaló jósnak volt egy beszélő feje, latin szóval orákuluma, ez az öreg is efféle volt, egy beszélő fej, talán megszökött valahonnan. Hirtelen arra gondoltam, hogy kiengesztelhetnénk a dühéből és mindjárt följajánlottam neki, hogy visszaakasztgadjuk a szőlőfürtöket sorban a tőkékre, de csak jobban fölhergelődött ettől, nem értette a viccet. Midőn végre alábbhagyott az események pörgése, felraktuk az utolsó zacskókat is a csomagtartókra és tovakerekeztünk. Hazaérvén Sir Andrew megmosta a szőlőt és egy nagy tálra tette, nagyon nagyra.

Később fölbukkant Jean-Claude és huncut szemeivel kérdően bökött a szőlőstál felé. Sir Andrew egyértelmű kézmozdulattal mutatta a szőlő idekerülésének történetét. Jean-Claude: Policáj? Sir Andrew (széles, elnéző mosollyal): iszi anarhi... Kilencvenet írtak akkor.

Egy délelőttön fekete-fehér kiscica közelített a nyugat felé eső kerítéshez, odaguggoltunk Sir Andrew-val és figyeltük, ahogyan utat tör magának a derék magasra fölburjánzott fűben. Egyre közelebb és közelebb jött, látszott, nincs benne félelem. Tágra nyílt szemeiben vegytiszta kíváncsiság tükröződött és a kis szőrcsomó megtestesített mindent, mit csak egy kismacskától várhatunk. Még nem épült föl benne a világ valósága.

A fekete-fehér tappancsok a kerítés előtt megtorpantak egy pillanatra. A kiscica tanulmányozni kezdte a két gyanús képződményt, Sir Andrew-t és magamat. Talán a két önfeledten vigyorgó száj öntött belé némi bizodalmat, mert elindult felénk s kezeinket szaglászva átbújt a drótkerítés alatt. Még aznap csatlakozott hozzá koromfekete testvérkéje. Ez volt a vadabb, de azért kedveskék voltak mind a ketten, körülöttünk tébláboltak egész nap.

A pincelejáróban aludtak egy papírdobozban késő reggelig, tízig, tizenegyig. Mi korábban keltünk, fölnyitottuk a pinceajtót és megilletődve néztük, mintha tilosban járnánk, ahogyan egymáshoz bújva, szuszogva szundikálnak a sarokban. Álmosan, nyújtózkodva ébredeztek s csak lassan másztak elő a dobozukból, fönn járt a Nap magasan, mire egészen előkászálódtak. Minden nap hoztunk nekik tejet a boltból. Megkezdődött egy foltos kiscica legendája, meg egy másiké, egy teljesen fekete kismacskáé.

Ha ettünk, az asztalhoz ültek. Első nemfigyelésünkkor az abroszra ugrottak és végigszaglásták a tányérokat, akkor lezavartuk őket. Ké-

sőbb egyedül maradtunk a házban, feljöhetek az emeletre, be az ágyunkba. Olvastunk mindenféle könyveket a vetett ágyon fekve, elnyújtóztak mellettünk és ásítottak. Vakargattuk a nyakacsakájukat, a fekete-fehér foltosat és a párducfeketét. Pici ugrásokkal termettek fönn ágyainkon, hangtalanul jöttek föl a lépcsőn, mindig csak előbukkantak hirtelen, igazi meglepetés-macskák voltak.

Egy este lesétáltunk a csónakkikötőbe, a nádasban horgonyzott egy vitorlás, elterveztük, átmászunk rá. Az orrát meg a farát is lepányvázták, nem lehetett az orrlánccal a kikötő pallójához húzni, közel két méter volt a távolság. A vitorlás és a fapallók között állt a vízen egy piros műanyagcsónak, azt is kikötötték hátul, ám azt egészen közel lehetett húzni a fapallókhoz. Sir Andrew meg is fogta az orrkötélét és meghúzta, hogy közelebb ússzon és át tudjak szállni és azon keresztül érjem el a vitorlást.

Beléptem a piros csónakba, hirtelen megingott alattam, de vitorlás és köztem levő távolság egy méterre csökkent. Ki is nyúltam felé, de nem értem el, Sir Andrew erre a kötelekkel próbálta a vízijárműveket közelebb vontatni egymáshoz. Még egy utolsó, végzetes lépésre szántam el magam a csónak széle felé. Ami ezután történt, azt az események rendkívüli gyorsasága következtében csak utólag lehetett rekonstruálni.

Az engem még egy egészen rövid ideig tartalmazó piros műanyagcsónak villámgyorsan megpördült a saját hossz tengelye körül, beleömlött a Balaton vize és elsüllyedt. A történés csúcspontján a csónaktest pontosan függőlegesre fel-

ágaskodott, ebben a pillanatban a fizika törvényeinek játékszereként kirepültem belőle, vagyis inkább helyet cseréltem a csónakba bezúduló vízzel. Utolsó erőmmel elrúgtam magamtól a csónakot.

Tornacipős lábaim az iszapba fúródtak, a víz nadrágomon áttörve körbenyaldosta lábszáramat, combomat, a kétgolyós reprodukciós szerelvényt, a legfőbb régióktól eltekintve teljesen eláztam. Zuhanás közben kezeimet a magasba lendítettem, így azok megmenekültek. Mindazonáltal nem volt kellemetlen a fürdés, langyos volt a Balaton és az éjszaka.

Mindkét lábam bokáig az iszapba fúródott, hiába húztam ki az egyiket, mikor a másikra került a sor, az első újra ugyanolyan mélyre süllyedt. Óvatosan emeltem lábaimat, nehogy az iszapba vesszenek tornacipőim. Hiába ért a víz csak derékig, túl messze volt a palló, egy méterre, hogy rögtön kiléphessek rá. Odacuppogtam a méteres iszapban és Sir Andrew kihúzott végre.

A vitorlás orra a lejáró pallóitól másfél méterre pihent a vízen, az ugrást nem kockáztattam. Ázott deszka úszott a stég mellett a vízben, a hossza pontosan megfelelt. Lehajoltam érte, kiemeltem és a kikötő deszkapallója és a csónak orra közé fektettem, mint egy hidat. Korhadt volt és ingatag, átmenni lehetetlenség volt rajta, hanem emenső végére guggoltam és jobb lábamat kinyújtottam úgy, hogy átcsússzon a deszkán, egészen a vitorlás orráig, majd áthelyeztem a súlypontomat a jobb lábamra és már ott is voltam a hajón. Kétszer körbementem rajta, azután vissza-

tértem a szárazföldre. A deszka végét most már lerúghattam a stég széléről, megbillent és a vízbe esett, oda, ahonnan kihalásztam.

Sir Andrew egy nap elvezetett Badacsony-örsön egy évszázados parasztház maradványához. Valaha volt tetejének minden nyoma eltűnt, a falak álltak rendületlenül. Magas fű nőtt belül, a szobák helyén. A téglák, azok nagyon érdekesek voltak. Tizennyolcadik meg tizenkilencedik századiak, beléjük égették a vetés évét, ezerhétszázas meg ezernyolcszázas évszámokat.

Az Idő érintett a téglákat óvatosan bontogatva a falból, valaha vályoggal ragasztották egymáshoz mindahányat. Száz, százötven, kétszáz évet tartottunk kezünkben a sárból kitisztogatott téglákkal. A romház falai tetején üldögélve, a téglákat a tapasztanyagból csupasz kézzel kibontogatva kutattunk órákon át, elvértve voltak azért a föliratosok föllelhetők a közönségesebb fajta közé bújva. Sir Andrew olyan téglát keresett Jean-Claude-éknak, aminek lapjára a francia forradalom évszámát rótták, feledésbe merült már, hogy talált-e végül, mert rég történt mindez. Az bizonyos, hogy legalábbis nagyon megközelítettük az 1789-es esztendőt, mert 1790-et mutatott annak a darabnak végítéletig beégetett évmérője, amit magamnak elhoztam az évszázados házromból.

Ez az én téglám huszonkilenc centiméter hosszú volt, tizennégy centiméter széles és hat centiméter magas. Felső lapját szinte teljesen kitöltötte a vékonybetűs felirat, minek első sora a GCE betűkből állt, második sora pedig az 1790-

es évszám volt. A betűk, Sir Andrew szerint, gróf Eszterházy Károlyra utaltak.

A hegy alatt, a falu nyugati határában egy másik parasztházra bukkantunk, a másvilágra költöztetett utolsó ura, a legutolsó az idevalók közül. A ház elhagyva, de még érintetlenül állt a hegy fölfelé induló lankái alatt. Két ajtaja volt fából, mint a százéves házaknak legtöbbször, egy tömör külső, meg egy felső felén üvegezett belső. Becsukva, de bezáratlanul állt mindkettő. Halkan fölnyitottuk az ajtókat és beléptünk ház konyhájába. Fehérre meszelt falán edények függtek a vakolatba vert szögeken, meg egy kiüresített üveges szekrényke.

A konyhából balkézre nyíló szobában vetett, érintetlen ágy várt gazdájára, most már mindörökre hiába. Az alacsony asztalon régi, évtizedekkel azelőtt nyomtatott színházi újságok hevertek, és egyetlen, hasonlóan ódon tipográfiájú Ezer-mester, azt magamhoz vettem. Máshoz nem nyúltunk, csak fölmentünk gondosan minden apró részletet, elidőztünk a házban, nem akartuk ott hagyni, mesének tűnt ez az egész történet, ez a kísértetház a maga valószínűtlen érintetlenségével.

A szobával szemben pince nyílt a konyhából, egy vagy két lépcsőfok vezetett le, négy-öt méter hosszan nyúlt be a hegyoldalba. Ablaka nem volt, de beomlott nádtetején keresztül világosság ömlött szét a hordók domború, sötét dongahátán. A tető erős rendjéből szertelenül kibomlott és elszabadult nádszálak vadul meredeztek ezerfelé, fölnéztünk közöttük az égre, hol fehér

felhők úsztak tova a nagy kékségben, ott fönna magasban.

Bőségesen álltak a hordók a beszakadott földmű borospince falai mentén, szabályosan, ászokbölcsőjében pihent a legtöbb, egy volt, egy kisebb, az a földön feküdt, magában. Meglőgyböltük, egyharmadig töltötte a bor. Sir Andrew-val egymásra néztünk és pörölycsapásként csapott mellbe a sors fölkináló keze, befödött minket az áhítat, a végső kielégülés elérhető közelbe kerülése, óborral áldozhatnánk ez egyszer az életben. A konyhaasztalon békebeli, tisztára mosott üvegpoarak.

Sir Andrew-val döbbsent csöndben, földbe gyökerezve álltunk a végromlás felé induló, kicsiny hegyalji házban, egyre csak sistergett a levegő az égető csöndben. Tekintetünk alig elvált, újra és újra találkozott, fölváltva néztük a hordót, az üvegpoarakat és egymás arcát, mindketten ugyanazt akartuk, mégse mertük megtenni, legvégre megindultunk a házból kifelé, nem ittunk a halott ember borából. Soha máskor nem hátráltunk (talán csak amikor a hülye denevérek kergettek ki minket az uránbányából), de most hatalmába kerített az ismeretlen folyadékba kortyolástól való félelem. A félelem, mi nem is igazából a hordóban rejlő folyadékból áramlott ki reánk, hanem hogy Isten által tiltott dolgot cselekedünk a dézsmálással, hogy megmérgeződünk ettől a cselekvéstől magától és tönkreteszünk vele fontos dolgokat, mint Ádám és Éva az almával.

Badacsonyörsi vakációnk legnagyobb aljasságát az utolsó éjszakán követtük el. Sir An-

drew már nem elégedett meg az országban szerte-szét összegyűjtögethető fémáruval, a KRESZ-táblákkal, oszlopokkal és rézkilincsekkel, hanem fejébe vette, hogy a temetőből is hazaviszünk valamit a gyűjteményébe. Egy névtelen kőkeresztre esett a választás.

A sötét éj leszálltával útra keltünk a temetőbe, hangtalanul lopakodtunk végig a kis falu utcácskáin. A temetőt nem védte zárt kapu, de talán kerítés sem mindenhol, hamarost az alacsony sírok között találtuk magunkat. Bokrok és fák árnya vetült a domboldali sírkert szűk ösvényeire, a Hold alig világított, nem találtuk a napvilágnál kiszemelt, fehér kőkeresztet. Föl-alá bukdácsoltunk a sírok közt, míg megleltük végre, de rögvest kettő is állt egymástól néhány lépésre. Végigtapogattam mindkettőt a sötétben, hogy fölmérjem, melyikre nem véstek nevet, hanem sima volt mindkettőnek a felülete.

Kiválasztottuk az egyik keresztet, két oldalára álltunk és mint kardot vonják ki hüvelyéből, függőlegesen kihúztuk földbe vájt üregéből és a sírra fektettük. Sir Andrew nagy, fekete szemeteszsákokat halászott elő zsebeiből, azokba bugyoláltuk a keresztet, szigetelőszalaggal rögzítve.

A kőkereszt, bizony, kurva nehéz volt. Föl-emeltük ketten, Sir Andrew fogta a földes végét, magam a fejét, így osontunk kifelé a homályfényes, éjjeli temetőből. Később vállamra vettem és egyedül vittem a keresztet, Sir Andrew pedig mindig előrefigyelt az utcasarkoknál, majd hangtalanul intett, hogy kövessem. Sajnos hamar elfogytak a sötét utcák és a szó minden értelmében ke-

reszteznünk kellett a kocsmá kijáratát, hol a helyi primitívek dorbézoltak nagy hanggal.

Továbbra is Sir Andrew vezette a menetet, peckesen haladt előttem és tekintgetett jobbra és balra, magam csak szótlanul görnyedtem mögötte a kökereszt súlya alatt, amit bőven tetézett annak a mindenfélének az árnya, ami rámsuhogott volna, ha a kocsmázók fölismerik a vállamon hordozott kegyeleti objektumot, aminek alakját alig rejtette a fekete fólia. A kocsmá után még a főúton haladtunk keveset, akkor végre a Sir Andrew-ék rezidenciájára vezető, sötét földútra fordulhattunk és néhány perc múlva már új nyughelyén, a pincében pihent a temetői kereszt, hol alighanem most, közel húsz év múltán is megtalálható.

Másnap délután fölszedelőzködtünk, minden hadieszközt visszagyömöszöltünk a hátizsákokba, legyalogoltunk az állomásra, fölszálltunk egy nyugat felől bedöcögő szerelvényre és lassan zakatolva hazagördültünk a fővárosba. A munkásörök kötele már nem fért a hátizsákomba, azt egy barna, vászon válltáskában a nyakamba akasztva vittük magunkkal. A kismacskák a szomszédnál élték tovább szőrös kis életüket, de nem a napnyugat felőlinél, honnan megszöktek, hanem a háztól kelet felé esőnél. Fehér-fekete foltos volt az egyik, a másik koromfekete.